

1 Wat betekenen de begrippen "levensonderhoud" en "onderhoudsplicht" in de praktijk? Welke personen zijn jegens anderen onderhoudsplichtig?

Alimentatie omvat alles wat nodig is voor levensonderhoud, huisvesting, kleding en medische zorg.

Zij omvat ook onderwijs en opleiding van de onderhoudsgerechtigde zolang hij of zij minderjarig is, en ook wanneer hij of zij al meerderjarig is maar nog studeert om redenen die niet aan hem of haar te wijten zijn. Tijdens de (echt)scheidingsprocedure kan om alimentatie worden verzocht voor kinderen die in de gezinswoning wonen en nog niet financieel zelfstandig zijn.

Kosten voor zwangerschap en bevalling zijn inbegrepen in de alimentatie voor zover deze niet anderszins worden vergoed.

Aan de volledige reikwijdte van deze verplichting moet wederzijds worden voldaan door:

- 1 - de echtgenoten onderling;
- 2 - verwanten in opgaande en neergaande lijn.

Broers en zussen hoeven enkel in elkaars noodzakelijke behoeften te voorzien wanneer dit nodig is, om redenen die niet te wijten zijn aan de onderhoudsgerechtigde, en deze zorg wordt in voorkomend geval uitgebreid met zorg die noodzakelijk is voor hun opleiding.

2 Tot welke leeftijd heeft een kind aanspraak op levensonderhoud? Zijn de regels inzake levensonderhoud verschillend voor minderjarigen en volwassenen?

Voor kinderen totdat ze meerderjarig worden (in Spanje, achttien jaar), behalve wanneer een minderjarige over voldoende eigen inkomsten beschikt. Ook nadat kinderen meerderjarig zijn geworden, blijft de onderhoudsplicht jegens hen bestaan zolang ze buiten hun schuld niet financieel onafhankelijk zijn, hun opleiding niet hebben voltooid of geen werk hebben. Voor minderjarigen moet ook rekening worden gehouden met de artikelen van het burgerlijk wetboek (BW) waarin de gemeenschappelijke rechtsgevolgen van nietigverklaring, scheiding van tafel en bed en echtscheiding zijn geregeld (de artikelen 90 e.v.). Zolang een kind minderjarig is, heeft alimentatie de voorkeur. Het is een prioritaire verplichting waaraan de onderhoudsplichtige niet kan ontkomen.

3 Moet ik om alimentatie verzoeken bij een bevoegde autoriteit of rechterlijke instantie? Wat zijn de belangrijkste onderdelen van deze procedure?

Verzoeken moeten worden ingediend bij de gewone rechtbanken; zij worden behandeld door de rechtbanken van eerste aanleg.

Wat zijn de hoofdelementen van de procedure?

Het gaat om een mondelinge procedure. Wanneer om alimentatie wordt verzocht als aanvullende maatregel bij scheiding van tafel en bed of echtscheiding, of als maatregel voor ouder en kind als de ouders uit elkaar gaan, wordt een dergelijke mondelinge procedure gevolgd met een aantal specifieke kenmerken. Met de afkondiging van de noodtoestand [koninklijk besluit 463/20 van 14 maart 2020 voor het beheer van de crisissituatie in de gezondheidszorg als gevolg van COVID-19 (RD 463/20 de 14 de marzo para la gestión de la situación de la crisis sanitaria originada por el COVID 19)] en in het bijzonder de publicatie, op het gebied van justitie, van koninklijk besluit 16/20 van 18 april 2020 betreffende procedurele en organisatorische maatregelen om het hoofd te bieden aan COVID-19 (RD 16/20 de 18 de abril de medidas procesales y organizativas para hacer frente al COVID-19), is er voor de duur van de noodsituatie een speciale summiere procedure voor familierechtelijke zaken ingevoerd (in de artikelen 3 tot en met 5) ten aanzien van verzoeken om herziening van definitieve maatregelen ter uitvoering van het bepaalde in artikel 774 van wet 1/2000 van 7 januari 2000 betreffende de burgerlijke rechtsvordering (Ley 1 /2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil) inzake huishoudelijke uitgaven, betalingen tussen de echtgenoten en kinderalimentatie, als het verzoek is ingegeven door een substantieel gewijzigde financiële situatie van de echtgenoten en de ouders als gevolg van de gezondheidscrisis ontstaan door toedoen van COVID-19, evenals voor geschillen in verband met verzoeken om oplegging of herziening van een alimentatieverplichting, als het verzoek is ingegeven door een substantieel gewijzigde financiële situatie van de alimentatieplichtige echtgeno(o)t(e) als gevolg van de gezondheidscrisis ontstaan door toedoen van COVID-19.

In alle zaken waarop dit artikel geen betrekking heeft, is wet 1/2000 van 7 januari betreffende de burgerlijke rechtsvordering aanvullend van toepassing voor het verloop van de mondelinge procedure.

4 Kan het verzoek worden gedaan namens een familielid (zo ja, van welke graad) of een kind?

De vordering moet in beginsel in persoon door de belanghebbende worden ingesteld, behalve wanneer deze minderjarig is, in welk geval zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger, de openbare aanklager (el Fiscal) of het agentschap voor de bescherming van kinderen de vordering moet instellen. De vordering kan echter ook via een wettelijke vertegenwoordiger worden ingediend, mits die vertegenwoordiger ten overstaan van een notaris, griffier of Spaanse consul een daartoe strekkende volmacht is gegeven.

5 Indien ik naar de rechter wil stappen, hoe weet ik dan welke rechter bevoegd is?

De hoofdregel is dat de rechtbank van de woonplaats van de alimentatieplichtige bevoegd is. Wanneer meerdere personen gezamenlijk alimentatieplichtig zijn (vader en moeder), is de rechtbank van de woonplaats van een van hen bevoegd. Wanneer de alimentatieplichtige niet in Spanje woont, is de rechtbank van zijn/haar laatst bekende woonplaats in Spanje bevoegd. In alle andere omstandigheden is de rechtbank van de woonplaats van de alimentatiegerechtigde bevoegd.

6 Heb ik als verzoeker een vertegenwoordiger (bv. advocaat, centrale of lokale autoriteit enz.) nodig om de zaak bij de rechter aanhangig te maken? Zo nee, welke procedures zijn van toepassing?

De belanghebbende moet bij het proces aanwezig zijn, worden verdedigd door een advocaat en zich laten vertegenwoordigen door een procesvertegenwoordiger.

7 Moet ik vergoedingen betalen voor het aanhangig maken van de zaak? Zo ja, hoeveel bedragen deze ongeveer? Kan ik, wanneer mijn financiële middelen ontoereikend zijn, rechtsbijstand krijgen om de kosten van de procedure te dekken?

In Spanje zijn aan vorderingen die uitsluitend betrekking hebben op alimentatie geen proceskosten verbonden, uitgezonderd de honoraria van advocaten, procesvertegenwoordigers en deskundigen die worden ingeschakeld.

De honoraria van advocaten en procesvertegenwoordigers zijn gerelateerd aan de hoogte van de vordering. Er is voorzien in financiële bijstand voor proceskosten voor de gevallen waarin de eiser of verweerder over onvoldoende financiële middelen beschikt en overeenkomstig de tabellen van artikel 3 van wet nr. 1/1996 van 10 januari 1996 inzake kosteloze rechtsbijstand recht op kosteloze rechtsbijstand heeft. De bijstand behelst de toevoeging van een advocaat of procesvertegenwoordiger voor het instellen van een vordering in rechte en het betalen van eventuele andere gerechtskosten, zoals vergoedingen voor getuige-deskundigen en de kosten van openbare bekendmakingen.

8 Welk soort alimentatie kan door de rechter worden toegekend? Hoe wordt het bedrag van de alimentatie berekend? Kan de rechterlijke beslissing worden herzien wanneer de kosten voor levensonderhoud of de gezinssituatie wijzigen? Zo ja, hoe (bv. via een automatisch indexeringsstelsel)?

In de meeste gevallen wordt een periodieke uitkering vastgesteld die, overeenkomstig de wet, maandelijks moet worden vooruitbetaald. Het is zeer ongebruikelijk dat een regeling wordt getroffen die voorziet in de betaling van een eenmalig bedrag: dat gebeurt alleen wanneer achterstallige alimentatie moet worden voldaan, wanneer de schuldenaar geen onroerende zaken op Spaans grondgebied bezit en dit de beste manier is om toekomstige betalingen te waarborgen, of wanneer de partijen dit overeenkomen. De rechter bepaalt de hoogte van de alimentatie volgens een abstracte wettelijke regel die is gebaseerd op een drievoudige proportionaliteit: de behoeften van de alimentatiegerechtigde, de financiële middelen van de alimentatieplichtige en de financiële middelen van anderen die eveneens alimentatieplichtig zijn en in dezelfde mate aan de alimentatie moeten bijdragen als de verweerder. In de beslissing waarin de hoogte van de alimentatie wordt vastgesteld, wordt ook vermeld op welke wijze de alimentatie in de loop van de tijd wordt aangepast. Die aanpassing gebeurt automatisch en moet door de alimentatieplichtige worden toegepast. Als hij/zij dat verzuimt, wordt de alimentatie op verzoek van de alimentatiegerechtigde door de rechter aangepast. De hoogte van de alimentatie kan worden gewijzigd (steeds op verzoek van de belanghebbende) als de feiten en omstandigheden op basis waarvan de alimentatie eerder is vastgesteld, wezenlijk zijn veranderd: de alimentatie wordt verhoogd als de financiële situatie van de alimentatieplichtige is verbeterd of de situatie van de alimentatiegerechtigde is verslechterd (bijvoorbeeld als gevolg van een ziekte) en deze een hogere alimentatie nodig heeft; de alimentatie wordt verlaagd als de situatie van de alimentatieplichtige is verslechterd of de alimentatiegerechtigde beter in zijn levensonderhoud kan voorzien. Tot slot kan de alimentatie worden beëindigd als de gronden waarop ze is toegekend, zijn weggefallen. De Spaanse algemene raad voor de rechterlijke macht heeft tabellen opgesteld waarmee de alimentatievergoedingen kunnen worden berekend. De tabellen zijn voor het laatst bijgewerkt in mei 2019. De bedragen in deze tabellen vormen een indicatie en zijn gebaseerd op de behoeften van kinderen. Bij de berekening wordt gekeken naar de inkomens van de ouders en het aantal kinderen in het huishouden. Kosten voor huisvesting en scholing zijn hierin niet meegenomen. Het definitieve alimentatiebedrag moet op basis van die kosten dan ook worden gecorrigeerd. Deze informatie is beschikbaar op:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>

9 Hoe en aan wie wordt de alimentatie betaald?

Alimentatie wordt gewoonlijk in geld voldaan. Er zijn twee uitzonderingen op deze regel: de alimentatieplichtige kan ervoor kiezen om aan zijn/haar verplichtingen te voldoen door de alimentatiegerechtigde in zijn/haar eigen huis voedsel en onderdak te geven. Deze mogelijkheid wordt in de rechtspraak evenwel sterk beperkt als een goede verstandhouding tussen de alimentatieplichtige en de alimentatiegerechtigde niet is gewaarborgd; betaling middels de overdracht van goederen of rechten gebeurt bij hoge uitzondering; hiervan wordt alleen gebruik gemaakt om achterstallige alimentatie te voldoen, wanneer het risico bestaat dat de goederen verdwijnen of wanneer de alimentatieplichtige geen goederen op Spaans grondgebied heeft. De alimentatie wordt rechtstreeks aan de alimentatiegerechtigde betaald, gewoonlijk door overboeking op een bankrekening. Als de alimentatiegerechtigde minderjarig of handelingsonbekwaam is, vindt betaling plaats aan zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger.

In procedures betreffende (echt)scheiding of rechtsbetrekkingen tussen ouders en kinderen aanvaardt rechtbanken als betalingswijzen van alimentatie rechtstreekse betaling aan de onderhoudsgerechtigde van bepaalde kosten voor de minderjarige (zoals kosten voor school en de ziektekostenverzekering).

10 Hoe kan een persoon (de onderhoudsplichtige) die niet vrijwillig betaalt, tot betaling worden gedwongen?

In dat geval kan de alimentatiegerechtigde een vordering instellen tot uitvoering van de alimentatiebeslissing. In Spanje bestaan de volgende maatregelen voor uitvoering: inhouding van loon (waarbij rekening moet worden gehouden met het door de rechter bepaalde bestaansminimum); inhouding van belastingteruggave; beslaglegging op bankrekeningen; inhouding van socialezekerheidsuitkeringen; beslaglegging op en openbare verkoop van goederen. In bepaalde gevallen kan het niet betalen van alimentatie een strafbaar feit vormen waarop gevangenisstraf staat.

11 Beschrijf kort alle met betrekking tot de tenuitvoerlegging geldende beperkingen, met name de voorschriften ter bescherming van de onderhoudsplichtige en inzake verval- of verjaringstermijnen.

In tegenstelling tot wat bij bank- en goederenbeslagen in verband met andere schulden het geval is, gelden bij beslagen in verband met alimentatieschulden geen beperkingen ten aanzien van de hoogte van het beslag. Procedures inzake de gedwongen uitvoering van de onderstaande verplichtingen moeten binnen vijf jaar worden ingeleid.

12 Zijn er organisaties of autoriteiten die mij kunnen helpen bij de invordering van alimentatie?

Bij vorderingen betreffende alimentatie ten behoeve van minderjarigen of personen die handelingsonbekwaam zijn, kan het openbaar ministerie als vertegenwoordiger van die personen optreden.

13 Kunnen organisaties (overheids- of privéorganisaties) een voorschot op (een deel van) het alimentatiebedrag betalen in de plaats van de onderhoudsplichtige?

Met wet nr. 42/2006 van 28 december 2006 en koninklijk besluit nr. 1618/2007 van 7 december 2007 is het "garantiefonds voor de betaling van alimentatie" opgericht. Dit fonds heeft geen rechtspersoonlijkheid. Het fonds heeft tot doel te waarborgen dat erkende en niet-betaalde alimentatievergoedingen die zijn vastgesteld in een door de rechter gevalideerde overeenkomst of in een gerechtelijke beslissing in procedures betreffende de scheiding van tafel en bed, echtscheiding, nietigverklaring van het huwelijk, afstamming of alimentatie, aan minderjarigen worden betaald middels de storting van een bedrag dat een voorschot vormt.

Deze aanspraak op een voorschot uit het fonds ontstaat alleen als de uitspraak waarin de alimentatie wordt erkend, is gedaan door een Spaanse rechtbank.

14 Indien ik mij in deze lidstaat bevind en de onderhoudsplichtige zijn/haar verblijfplaats in een ander land heeft:

14.1 Kan ik in deze lidstaat hulp krijgen van een autoriteit of een privéorganisatie?

Ja, ingevolge EU-verordeningen en door Spanje geratificeerde internationale verdragen betreffende de inning van alimentatie kan een alimentatiegerechtigde om hulp verzoeken bij de Spaanse centrale autoriteit, die ressorteert onder het ministerie van Justitie.

14.2 Zo ja, hoe kan ik contact opnemen met die autoriteit of privéorganisatie?

Via alle beschikbare middelen bij het subdirectoraat-generaal Internationale juridische samenwerking (Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional), dat ressorteert onder het ministerie van Justitie. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Tel. +34 91390-2228/2295/4437; Fax: +34 913904457

15 Indien ik mij in een ander land bevind en de onderhoudsplichtige zich in deze lidstaat bevindt:

15.1 Kan ik mij in deze lidstaat rechtstreeks wenden tot een autoriteit of een privéorganisatie?

Een alimentatiegerechtigde die in een andere lidstaat woont, kan zich richten tot de centrale autoriteit van die lidstaat, aan die autoriteit stukken overleggen waaruit blijkt dat hem/haar alimentatie is toegekend en haar verzoeken om bij de Spaanse centrale autoriteit een verzoek in te dienen tot het instellen van een uitvoeringsprocedure in Spanje. Dit gebeurt overeenkomstig EU-verordeningen en door Spanje geratificeerde internationale verdragen betreffende de inning van alimentatie.

15.2 Zo ja, hoe kan ik contact opnemen met die autoriteit of privéorganisatie en welk soort bijstand kan ik krijgen?

Overeenkomstig de door de autoriteiten van de betreffende staat gestelde voorwaarden.

16 Is deze lidstaat gebonden door het Haagse Protocol van 2007?

Ja, de Europese Unie (en dus ook Spanje) heeft dit protocol op 8 april 2010 geratificeerd.

17 Indien deze lidstaat niet is gebonden door het Haagse Protocol van 2007, welk rechtsstelsel zal er dan overeenkomstig zijn regels van internationaal privaatrecht worden toegepast op de alimentatievordering? Wat zijn de desbetreffende regels van internationaal privaatrecht?

18 Welke regels gelden er met betrekking tot de toegang tot de rechter in grensoverschrijdende zaken in de EU (conform de structuur van hoofdstuk V van de verordening inzake onderhoudsverplichtingen)?

Ingevolge Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 8 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de uitvoering van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen, hebben de partijen in een geschil in de zin van deze verordening, onder de voorwaarden bepaald in het betrokken hoofdstuk, in een andere lidstaat daadwerkelijke toegang tot de rechter, met name wat de uitvoeringsprocedures en de rechtsmiddelen betreft. Overigens biedt de aangezochte lidstaat kosteloze rechtsbijstand voor alle door een onderhoudsgerechtigde op grond van artikel 56 ingediende verzoeken betreffende onderhoudsverplichtingen jegens een persoon jonger dan 21 jaar die voortvloeien uit een ouder-kindrelatie.

19 Welke maatregelen heeft deze lidstaat genomen om de uitvoering van de taken die zijn beschreven in artikel 51 van de verordening inzake onderhoudsverplichtingen te waarborgen?

Aan wet nr. 1/1996 van 10 januari 1996 betreffende kosteloze rechtsbijstand is een hoofdstuk VIII toegevoegd over kosteloze rechtsbijstand in grensoverschrijdende geschillen binnen de EU (Asistencia jurídica gratuita en los litigios transfronterizos de la Unión Europea), waarin het recht op kosteloze rechtsbijstand zowel is geregeld voor natuurlijke personen die EU-burger zijn als voor natuurlijke personen die onderdaan van een derde land zijn en legaal in een van de lidstaten verblijven.

Deze webpagina maakt deel uit van de website [Uw Europa](#).

Al uw [feedback](#) over de verstrekte informatie is welkom.

This webpage is part of an EU quality network

Laatste update: 13/07/2021

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.